İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/32

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2026/878
Karar No. 2026/3202
Tarihi: 15.04.2026

●ULUSLARARASI ALANDA ÇALIŞAN TIR ŞOFÖRLERİNİN ÜCRETİ
●ASGARİ ÜCRET VE SEFERE BAĞLI PRİM ESASINA GÖRE ÜCRET
●SEFER PRİMİNİN ÜCRET NİTELİĞİNDE OLDUĞU
●YURT DIŞI SEFER PRİMİNİN ÜCRETİN EKİ OLMAYIP ÜCRET NİTELİĞİNDE OLDUĞUNDAN TAZMİNATA ESAS ÜCRETTE DOĞRUDAN DİKKATE ALINACAĞI

ÖZETİ: Uluslararası alanda çalışan tır şoförlerinin ücretleri genelde asgari ücret ve sefere bağlı prim esasına göre belirlenmektedir. Bazı işveren uygulamalarında ise garanti ücret olarak adlandırılan asgari ücret ödenmeyip sadece sefere bağlı prim ödemesi yapılmaktadır. Bu ihtimalde de tır şoförünün ücreti salt sefer primlerinden oluşur.
Sefer primi, uygulamada harcırah olarak adlandırılmakta ve gidilen ülkeye göre değişkenlik gösterebilmektedir. Sözü edilen sefer primi, yol geçiş ücretleri ve diğer masraflar için verilen, Türkiye'ye dönüşte belge karşılığı kapatılan avanstan farklı olup tamamen işçiye ödenen ücret niteliğindedir. Yerleşik Yargıtay kararlarında da uluslararası alanda faaliyet gösteren tır şoförlerinin yasal asgari ücretle çalışmayacağı kabul edilmektedir.
Uluslararası taşımacılık işinde çalışan tır şoförünün aylık ücretinin tartışmalı olması durumunda, bu konuda tanık beyanları gözetilmeli ve gerekirse ilgili

meslek odaları, işçi ve işveren kuruluşlarından işçinin meslekte geçirdiği süre, işyerinde çalıştığı tarihler, meslek ünvanı ve fiilen yaptığı iş bildirilerek emsal ücretin ne olabileceği araştırılmalı, işçinin çalıştığı süre içinde taşıma işini gerçekleştirdiği ülkeler belirtilerek sefer başına ne kadar ücret alabileceği belirlenmeli ve tüm deliller birlikte değerlendirilerek bir sonuca gidilmelidir.

Sefer primi hesabı yönünden işçinin aylık veya yıllık sefer sayılarının tartışmalı olması hâlinde, gerekirse işçinin yurda giriş ve çıkış kayıtları da temin edilerek tüm delillere göre bir değerlendirme yapılmalıdır.

Yurt dışı sefer primi, ücretin eki olmayıp ücret niteliğinde olmakla tazminata esas ücrette doğrudan dikkate alınır. Ücretin asgari (garanti) ücret ve sefer primi toplamından oluşması durumunda, işçinin ayda kaç sefer yaptığı belirlenerek aylık sefer primi ile asgari ücretin toplamı üzerinden tazminata esas ücret tespit olunur. Yurt dışına çıkış periyodunun değişkenlik göstermesi ve gidilen ülkeye göre sefer priminin değişmesi hâlinde, işçinin bir yılda yapmış olduğu seferlere göre aldığı prim tutarları toplamının bir güne bölünmesi suretiyle günlük tazminata esas ücret belirlenir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacılar vekili dava dilekçesinde; davacılar murisinin 26.09.2001-11.01.2017 tarihleri arasında davalı işyerinde uluslararası tır şoförü olarak çalıştığını, aylık asgari ücret artı her yurt dışı seferi karşılığında harcırah aldığını, karayolu ile direk Türkiye-Avrupa ülkeleri arasında sefere gönderildiğinde ayda ortalama 2 sefer yaptığını ve sefer başına 450,00-600,00 Euro ücret, İtalya'nın Trieste limanı ile Avrupa ülkeleri arasında dorse taşımacılığı yaptığında ayda ortalama 3 sefer ve sefer başına 350,00 Euro ücret, Lüksemburg'a demiryolu ile gelen dorseleri alıp Lüksemburg ile Avrupa ülkeleri arasında dorse taşıdığında ayda ortalama 4-5 sefer yaptığını ve sefer başına 250,00-300,00 Euro ücret aldığını, sefer ücretine ek olarak her hizmet yılı için 5,00 Euro üzerinden 75,00 Euro kıdem primi ödendiğini,

seferleri sırasında her ay ortalama 10 parsiyel yaptığını ve parsiyel başına 20,00 Euro ödendiğini, seferlerinin 1/2'sini ekspres sefer olarak yaptığını, Türkiye'den ekspres gidişte 100,00-150,00, ekspres dönüşte 100,00-150,00 Euro dorse taşımacılığında ise ekspres gidişte 50,00-100,00 Euro, ekspres dönüşte 50,00-100,00 Euro ek ücret ödendiğini, her seferde gayrı resmî harcamalar için açık hesap adı altında 100,00 Euro verildiğini, 2013 yılı Eylül ayında yakıt oranları düşürülene kadar belirlenen limitten artan yakıtın litresi 80 Centten (Avrupa'da litresi 1,00 Euro dan alınmakta) hesaplanarak aylık ortalama 200,00 Euro yakıt primi de verildiğini, murisin 11.01.2017 tarihinde yurt dışı seferi sırasında davalıya ait araçta öldüğünü ve bu şekilde iş sözleşmesinin ölüm nedeni ile sona erdiğini ancak kıdem tazminatının ödenmediğini ileri sürerek kıdem tazminatı, sefer ücreti, kıdem primi, ekpres sefer ücreti, parsiyel ücreti, yakıt primi, ulusal bayram ve genel tatil ücreti, yıllık ücretli izin alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; zamanaşımı def'inde bulunduklarını, davacılar murisinin iş sözleşmesinin ölüm nedeni ile sona erdiğini, ücretinin asgari ücret olduğunu, herhangi bir ek ödeme ödenmediğini, davacının ayda ortalama 1 sefer yaptığını, gidilen yola göre harcırahın/yolluğun değiştiğini, 150,00-400,00/450,00 Euro arasında değiştiğini, müteveffanın sefer pirimi almadığını, eksik harcırahının olmadığını, kıdem primi ödenmediğini, yakıt primi, parsiyel ücret, ekspres ücreti almadığını, davacıya ödenen harcırahın seferdeki yemek, konaklama vs. gibi zorunlu şahsi ihtiyaçların giderilmesi için verildiğini, müteveffanın dorse seferi yapmadığını, ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalışmış ise karşılığının kendisine ödendiğini, müteveffanın yıllık ücretli izin alacağının da bulunmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacının aylık ortalama 2 sefer yaptığı sefer başı ortalama 525,00 Euro harcırah aldığı, iş sözleşmesi ölüm nedeniyle sona erdiğinden kıdem tazminatına hak kazandığı, yıllık ücretli izinlerin kullandırıldığının ispat edilemediği, seferine denk gelen ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalıştığı, davacının sefer ücretlerinin 2013 yılı sonrasında 50,00 Euro düşürüldüğü, aylık yaptığı seferin yarısının ekspres sefer olduğu, ücret ve eklerinin ödendiğinin ispat yükünün işverene ait olduğu ve işverence ödemelerin ispat edilemediği gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; İlk Derece Mahkemesince delillerin değerlendirilmesi ve takdirinde bir isabetsizliğin bulunmadığı, verilen kararın usul ve yasaya uygun olduğu davalı vekilinin ileri

sürmüş olduğu istinaf sebeplerinin yerinde olmadığı, kamu düzenine aykırılık teşkil edecek bir durumun bulunmadığı gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili temyiz dilekçesinde;

1. Tespit edilen aylık ücretin hatalı olduğunu, ücret iddiasının yazılı delille ispat edilmesi gerektiğini, sefer harcırahlarının ücret niteliğinde ödemeler olmadığını, sefer başına 525,00 Euro sefer ücreti ödendiğinin fâhiş olduğunu,

2. İşçiye harcırah dışında; sefer primi, kıdem primi, yakıt primi, ekspres primi, parsiyel ödemesinin yapılmadığını, müvekkili Şirkette böyle bir ödemenin söz konusu olmadığını, tanıkların kendi açtıkları davalarda da bu taleplerin reddedildiğini,

3. İşçinin yıllık ücretli izinlerini kullandığını, ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacağı olmadığını,

4. Çalışılmayan hafta tatili günleri ile yılbaşı tatilinin hesaplamaya dâhil edilemeyeceğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, davacılar murisinin ücreti, aylık kaç sefer yaptığı, sefer ücreti, kıdem primi, ekpres sefer ücreti, parsiyel ücreti, yakıt primi, ulusal bayram ve genel tatil ücreti, yıllık ücretli izin alacaklarının ispatına ve infaza elverişli hüküm kurulmasına ilişkindir.

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. Uluslararası alanda çalışan tır şoförlerinin ücretleri genelde asgari ücret ve sefere bağlı prim esasına göre belirlenmektedir. Bazı işveren uygulamalarında ise garanti ücret olarak adlandırılan asgari ücret ödenmeyip sadece sefere bağlı prim ödemesi yapılmaktadır. Bu ihtimalde de tır şoförünün ücreti salt sefer primlerinden oluşur.

Sefer primi, uygulamada harcırah olarak adlandırılmakta ve gidilen ülkeye göre değişkenlik gösterebilmektedir. Sözü edilen sefer primi, yol geçiş ücretleri ve diğer masraflar için verilen, Türkiye'ye dönüşte belge karşılığı kapatılan avanstan farklı olup tamamen işçiye ödenen ücret niteliğindedir. Yerleşik Yargıtay kararlarında da uluslararası alanda faaliyet gösteren tır şoförlerinin yasal asgari ücretle çalışmayacağı kabul edilmektedir.

Uluslararası taşımacılık işinde çalışan tır şoförünün aylık ücretinin tartışmalı olması durumunda, bu konuda tanık beyanları gözetilmeli ve gerekirse ilgili meslek

odaları, işçi ve işveren kuruluşlarından işçinin meslekte geçirdiği süre, işyerinde çalıştığı tarihler, meslek ünvanı ve fiilen yaptığı iş bildirilerek emsal ücretin ne olabileceği araştırılmalı, işçinin çalıştığı süre içinde taşıma işini gerçekleştirdiği ülkeler belirtilerek sefer başına ne kadar ücret alabileceği belirlenmeli ve tüm deliller birlikte değerlendirilerek bir sonuca gidilmelidir.

Sefer primi hesabı yönünden işçinin aylık veya yıllık sefer sayılarının tartışmalı olması hâlinde, gerekirse işçinin yurda giriş ve çıkış kayıtları da temin edilerek tüm delillere göre bir değerlendirme yapılmalıdır.

Yurt dışı sefer primi, ücretin eki olmayıp ücret niteliğinde olmakla tazminata esas ücrette doğrudan dikkate alınır. Ücretin asgari (garanti) ücret ve sefer primi toplamından oluşması durumunda, işçinin ayda kaç sefer yaptığı belirlenerek aylık sefer primi ile asgari ücretin toplamı üzerinden tazminata esas ücret tespit olunur. Yurt dışına çıkış periyodunun değişkenlik göstermesi ve gidilen ülkeye göre sefer priminin değişmesi hâlinde, işçinin bir yılda yapmış olduğu seferlere göre aldığı prim tutarları toplamının bir güne bölünmesi suretiyle günlük tazminata esas ücret belirlenir.

Somut uyuşmazlıkta; İlk Derece Mahkemesince, işyerinde uluslararası tır şoförü olarak çalışan davacının tanık beyanları ve dosya kapsamına göre ayda ortalama 2 sefer yaptığı (bunun yarısının ekspres sefer olduğu) kabul edilerek bilirkişi raporundaki hesaplamalara göre alacaklar hüküm altına alınmıştır. Davacı taraf açıkça sefer hesap özetleri ve tanık beyanlarına dayanmıştır. Davacının yurt dışına çıkış ve dönüşleri kayıt altında olup denetime elverişli şekilde bu kayıtlardaki sayının tespiti ile sefer sayısı ve gidilen mesafelere göre değişen harcırah nedeniyle ortalama harcırah miktarının tespiti ile hesaplama yapılması gerekirken sefer başı 525,00 Euro olmak üzere aylık 2 sefer yaptığının kabulü hatalı olmuştur.

3. Taraflar arasında, davacının sefer primi alacağı olup olmadığı hususunda da uyuşmazlık vardır.

Davacı taraf, davalı işyerinde asgari ücret yanında aldığı sefer pirimlerinin 2009 yılı başından itibaren 50,00 Euro eksik ödendiğini ileri sürerek kesintiler nedeniyle oluşan alacak talebinde bulunmuştur. Davalı taraf ise iddianın doğru olmadığını savunmuştur.

Mahkemece, iddia ve davacı tanıklarının beyanlarına göre hesaplanan alacağa hükmedilmiştir.

Alacağın varlığını ispatlama yükü davacıda olup, davacı iddiası soyut olduğu gibi yukarıdaki açıklandığı üzere davacı tanıklarının işverene karşı benzer taleplerle davaları bulunmaktadır. İşverene karşı davası olan tanıkların beyanlarına ihtiyatla yaklaşılması gerekir. Davalı tanıklarına göre ise ücretlerde kesinti yoktur. Bu durumda Mahkemece başkaca bir delil olmadığı gözetilerek soyut talebin reddine karar verilmesi gerekirken kabulü bozmayı gerektirmiştir.

4. Davacı taraf dava dilekçesinde işverence kıdem primi, yakıt primi, parsiyel primi, ekspres primi adı altında ödemeler yapıldığını ancak bu ödemelerin eksik

yapılması nedeniyle alacağı olduğunu ileri sürmüş, davalı ise bu yönde ödemeler yapılmadığını savunmuştur.

İlk Derece Mahkemesince ücret ve eklerinin ödendiğinin ispatı davalı işverene ait olduğundan işverence ödendiğine dair ispat yükünün yerine getirilmediği gerekçesiyle davacı beyanı ile tanık anlatımları doğrultusunda yapılan hesaplamalara itibarla söz konusu talepler hüküm altına alınmıştır.

Alacakların varlığını ispatlama yükü davacıda olup davacı delil olarak bir kısım belgeler sunmuş ve tanık beyanlarına dayanmıştır. Sunulan belgeler söz konusu alacakların varlığını ispatlamaya elverişli olmadığı gibi dinlenen davacı tanıklarının da benzer taleplerle işverene karşı davaları bulunduğu ve 2015/9 Eylül ayına kadar çalıştıkları anlaşılmaktadır. Yine bu taleplere yönelik yasal bir düzenleme olmadığı gibi sözleşme ya da işyeri uygulaması olduğuna yönelik yeterli delil de bulunmamaktadır. Davalı tanıkları da savunmayı teyit etmişlerdir. Açıklanan nedenlerle ispatlanamayan taleplerin reddine karar verilmesi gerekirken kabulü hatalıdır.

5. Ayrıca gerek hak kazanılan alacaklar gerekse yargılama giderleri bakımından dava açan işçinin mirasçıları hakkında miras payları oranında hüküm kurulması gerektiği gözetilmeden infazda tereddüt yaratacak şekilde karar verilmesi de hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

15.04.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.